

Halászati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

VIII. évfolyam

Az idén 50 éves Haltermelők Országos Szövetsége
és Terméktanácsa információs és marketing hírlevele

2007/
Július

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

A kicsi, a nagy, az Artúr és az Indián...

A választás után, az első ügyvezetőségi ülést Dankó István, a minimális tagdíjat fizető szövetségi tagok képviselője, pontosabban társelnöke szervezte Derekegyháza. Az ülés után volt idő megnézni az Aranykárász Bt. tőgazdaságát is, amely 60 hektáron több kisebb tőegységből áll, s amely – mondhatni – a társelnök családi vállalkozása. Az interjúban természetesen arról is szót ejtünk, hogy – a közös problémák mellett – milyen más jellegű gondokkal küzd egy kis gazdaság, mint a nagyok.

• Ön a minimális tagdíjat fizető tagokat képviseli az ügyvezetőségben...

– Ez egy kis kiegészítésre szorul, mert – a tagdíj meghatározás miatt – a Halászati és Öntözési Kutató Intézetet és a szövetségbe belépett egyetemi tanszékeket is én képviselem, megjegyzem, ezt megtiszteltetésnek veszem és igyekszem megfelelő módon képviselni az érdekeiket.

• Magyarán, a tudomány is Önhöz tartozik, így a szellemi hagyományok őrzése és a megújulás is feladata. Azon túl, hogy Ön is gazdálkodik, és a minimális tagdíjat fizetők közé tartozik, miért vállalta el a társelnöki megbízatást?

– Szerényebben fogalmaznék, a szakma és tudomány kapcsolatának kiszélesítését tűztam ki célul és az érdekeik képviseletét pedig, kötelességemnek tartom. A hozzám hasonló kis gazdaságoknak, őstermelőknek alapvetően mások a gondjaik, mint a nagy gazdaságokéi, vagy akár a feldolgozóval, akár a természetes vizekkel rendelkező vállalkozásoké. S miután a magam bőren érzem a kicsik problémáját, így nem kell külön is tájékozódnom ezekről a kérdésekről. Úgy gondolom, hogy valamit akkor tud az ember igazán jól képviselni, ha maga is tapasztalja, hogy milyen hátrányokkal kell megküzdeni, vagy éppen milyen előnyöket élvez a gazdálkodás során.

• Az alapszabály szerint jött létre a minimális tagdíjat fizetők „társasága”. A legutóbbi küldöttgyűlésen megfogalmazódott az a probléma, hogy a jelenleg minimális tagdíjat fizetők között bizony vannak olyanok, akik a gazdaság mérete alapján nem

Dankó István (szemben) Kiss Ferencel beszélget

ide sorolandók. És ez bizony feszültséget okoz tag és tag között...

– Amíg meg nem határozza a szövetség, hogy mi az a gazdálkodási méret, vagy forgalom, ami alapján a kicsik is meghatározhatóak, addig ez a besorolás érvényes. A probléma felvetése egyébként jogos, a kérdést alaposan körbe kell járni, mert azt nem szeretném, hogy a változtatással jó néhány jelenlegi tagunkat elveszítenénk.

• Mekkora most a minimális tagdíjat fizetők tábora?

– Pontos adatot nem tudok, de becslésem szerint a tagság 20 százaléka. De a kérdése arra inspirál, hogy felmérjem a pontos arányt, amit a közeljövőben meg is teszek.

• Mondhatjuk-e azt, hogy az Ön vezetésével tisztázzák ezt a kérdést?

– Inkább azt mondanám, ez az ügyvezetés közös, generális feladata. Ez ügyben pontos meghatározásokat kell megfogal-

Tartalom:

Magyar-román fejlesztési program	2
Nehéz brüsszeli tárgyalás	3
A BH Zrt. privatizálható lesz	4
Az ellenőrzés anomáliái	4
A hal és a pusztai ételek fesztiválja	5
Tőrekonstrukció a kámoni arborétumban	6
Magyar-román környezetvédelmi bizottság Debrecenben	6
Egy díj, s ami mögötte van	7
A görög államfő Keszthelyen	8

maznunk, majd elfogadtatnunk, de hozzáteszem még egyszer: óvatosan kell eljárunk, nehogy aztán – ha többet kell fizetni – akkor többen kilépjenek. Egy biztos, amiért szükség volna a módosításra az az, hogy a Szövetségnek több bevétele legyen feladatainak hatékonyabb ellátása érdekében. A jelenlegi három személy ugyanis kevés a munka elvégzéséhez, szakértők foglalkoztatására is sort kell keríteni. Ehhez pedig, több pénzre van szükség. Az arányos teherviselés elvét azonban nem szabad feladni a tagdíjak újragondolásakor sem.

• Mit várnak el a szövetségtől? Hogyan képviselje a szervezet a minimális tagdíjat fizetők táborát?

– Mi ugyanazt várjuk el, amit a nagyok, vagy más tagok. Segítsen a szövetség abban, hogy minél több uniós forráshoz hozzájussunk, de említhetném az agrár-környezetgazdálkodási program forrásának 2009 utáni megszerzését is. Azt még megjegyezném, hogy a tagdíj befizetése fejében mindenkinek egyforma az elvárása a szövetségi tevékenységgel szemben. S azt is látni kell, hogy a minimális tagdíjat befizetőknek ugyanakkora teher a kis tagdíj befizetése, mint a nagyoknak a magasabb tagdíj, mivel arányaiban sokkal kisebb bevétellel rendelkeznek.

• Többször hangsúlyozta, hogy a kicsiknek mások a problémái, mint a nagyobb

(Folytatás a 2. oldalon)

A kicsi, a nagy, az Artúr és az Indián...

(Folytatás az 1. oldalról)

gazdaságoknak. Beszéljünk ezekről konkrétan.

– A körtöltéses tógazdaságoknál például a vízszolgáltatás díjának meghatározása nem egységes elv alapján történik, vízszolgáltatónként más és más. Kétféle szolgáltató működik az országban: a társulati szolgáltatások és az állami, vízügyi szolgáltató cégek. Akár tetszik, akár nem, mindkettő monopóliumi helyzetben van, ami abból is látszik, hogy a szerződések általában diktátumok. Például ha valaki 300-500 000 köbméter vizet vesz, annak nincs semmiféle alku pozíciója a vízszolgáltatóval szemben, míg egy 200-1000 hektáros tógazdaság megteheti, hogy a szerződést nem írja alá. Ekkora tógazdaság már képes belső vízkormányzással takarékoskodni a vízzel, így alku pozíciója is van. A másik, ami a dunántúli tógazdaságoknál jellemző: ők a halkereskedőknek vannak kiszolgáltatva. Nekik többnyire nincs vagy szűkös a tároló kapacitásuk, halászniuk viszont kell a későbbi vízgűjtés érdekében, így a halat el kell adniuk. Igaz ez nem nagy mennyiség, de a minőség igen jó, amit viszont a kereskedő ebben a helyzetben nem hajlandó megfizetni és ezek az alkuk, ár tekintetében igen jó hivatkozási alapnak adnak későbbi alkudozásaik alkalmával.

• Miért fontos a kicsiknek, hogy tagjai legyenek a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsnak?

– Azért, mert ma már – különösen az uniós tagság elnyerése óta – egyedül nem tud sem kicsi, sem nagy a piaci pozícióján javítani. Fontos tartozni egy közösséghez, jelen esetben a szövetséghez, hiszen évente három-négy alkalommal összejön a tagság, és az aktuális ügyekről tájékozódhat. Aki nek nincs információja, az bizony komoly hátrányokat szenvedhet.

• Kétségtelen tény, hogy az uniós tagsággal megnyíltak a pályázati lehetőségek, de nincsenek-e a kis gazdaságok hátrányban a pénz megszerzését illetően?

– Jogos a kérdése, amelyben a válasz is megbújik. Hátrányban vannak a kicsik, tudniillik az a helyzet, hogy az európai pályázati pénzekre akkor pályázhat jó eséllyel, ha finanszírozni tudja az adott projektet, ami lehet fejlesztést, beruházást stb. Utólag ugyan megkapja a pénzt, de meg kell előlegeznie a támogatást. A bankok sem foglalkoznak szívesen a kis hitelt kérelmezővel, hiszen neki nem mindegy, hogy ötmillió forintot, vagy 500 millió forintot hitelez egy tranzakcióval. Látja, ez is hátrány a kicsiknek a nagyokkal szemben, mivel pénzügyi és banki szempontból is kiszolgáltatottabbak, mint a nagyok.

• Lát-e a szövetségben belül megkülönböztetést?

– Ilyet még nem tapasztaltam. A szövetség a tagság egészéért dolgozik, a tagság egészét képviseli, s ebben nincs különbség kicsi, közepes, nagy között.

Magyar-román fejlesztési program

A magyar-román határtérség gazdasági és társadalmi integrációját összesen 224,5 millió euró európai uniós támogatású közös fejlesztések segítik az elkövetkező hét évben – közölte a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) az MTI-vel. A területi együttműködések az Európai Bizottság javasolja a tagállamoknak, az egész európai térség fejlesztése és kohéziója céljából.

A program finanszírozását 85 százalékban az Európai Regionális Fejlesztési Alap, 10 százalékban pedig a résztvevő tagállamok kormányzati hozzájárulásai biztosítják. A maradék 5 százalékot a forrásokat felhasználó végső kedvezményezettek, azaz a határ két oldalán működő projektgazdák, így önkormányzatok, társadalmi szervezetek, gazdasági érdekvépviseleti szervek biztosítják minden egyes projektben. Az együttműködésben magyar-részről Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Békés és Csongrád megye vesz részt. Partnereik román oldalon

Szatmár, Bihar, Arad és Temes. A program elő kívánja segíteni a közlekedési kapcsolatok fejlesztését. Az NFÜ példaként említi a határon átnyúló, településeket összekötő útszakaszok építését, felújítását, szélesítését. Szintén prioritás a határon áthaladó vasútvonalak rövidebb szakaszainak fejlesztése a nemzetközi vasúti személy- és teherforgalom javítása érdekében. További cél a határon átnyúló kommunikáció javítása. Ennek eszköze lehet például, hogy az együttműködő régiókban minél többen elérhessék a szélessávú internetet, közös információs és telekommunikációs technológia segítségével. Kiemelt figyelmet kap a vízgazdálkodási együttműködés, az árvizek és szennyvezérek megelőzése, árvíz-előrejelző rendszerek kiépítése, valamint a vízminőség javítása. Közös probléma a hatékony hulladékgazdálkodás megteremtése is, ezért a program támogatni kíván közös feldolgozási projekteket – áll a közleményben. (MTI)

• S hogyan férnek meg a különböző méretű tógazdaságok egymás mellett a piacon?

– Mindenki a saját érdekei szerint teszi a dolgát. Ki-ki maga dönti el, hogy mivel foglalkozik. Aki kénytelen piaci hallal is foglalkozni, az hátrányban van a nagy termelővel szemben, hiszen a mennyiség kicsi, nincs elegendő kínálata. Az ár is jobban behatárolt a kicsinél, ő nem tud engedményeket adni. Egy kisebb gazdaság árbevételi forrásai ugyancsak behatároltabbak, mint a nagyoké, így korlátozottabb a gazdálkodása is. Ő nem tud máshoz nyúlni, csak a bevételéhez, vagy kényszer esetén hitelt vesz fel, amit nehéz visszafizetni. S azt is el kell mondan, hogy a kicsik többsége ivadéknéveléssel is foglalkozik, amelyhez viszont alapos szakmai ismeret szükséges, de nagyobb kockázattal is jár. Ezt ugyan nem szívesen ismerik el a vásárlók, mert az árat sokallják. A kicsik, ha tehetik, úgy alakítják a gazdaságukat, hogy a nagyobb gazdaságoknak beszállítóivá váljanak, természetesen kölcsönös előnyök alapján. Úgy gondolom jó minőségű hallal – legyen az ivadék, növendék vagy áruhal – és korrekt kiszolgálással megfelelő piaci pozíció érhető el.

• Ismerjük a mondást: a nagy hal megeszi a kis halat. Várható-e a hazai ágazatban valamilyen strukturális változás, amelynek következtében csökken a minimális tagdíjat befizetők tábora?

– Abban az esetben van erre komoly esély, ha az agrár-környezetgazdálkodási támogatástól elesik a magyar halászság. Ez ugyanis komoly problémát, bevételi kiesést jelentene. Ha ez bekövetkezne az már a közepes és nagy gazdaságokat is komolyan érintené, ha figyelembe vesszük versenytársaink (ceh, lengyel, horvát) gazdálkodási és támogatási rendszerét.

• A globális felmelegedés, a klímaváltozás hogyan hat a halgazdálkodásra, a kisebb tógazdaságokra?

– Aki ebben a szakmában dolgozik, jól tudja, hogy itt semmi sem biztos, csak a múlt idő. Akármilyen jól teszi valaki a dolgát, így is érheti bőven meglepetés. A klímaváltozás nem egyik pillanatról a másikra jön: látnivaló, hogy technológiaváltásra lesz szükség. Ami hatással lehet a halászságra az a víztelenség, vagy a rettenetesen drága víz. A másik a takarmányár alakulása, míg harmadik tényező az időjárás változása. A tudományunk egyébként meghatározó szerepe lesz abban, hogyan hajtsuk végre a technológiaváltást, s hogyan alkalmazkodjunk a változásokhoz.

• Végezetül: hogyan áll a gazdasága?

– Köszönöm kérdését, röviden jól. A halazáporitáson már túl vagyunk, ez az egyik meghatározó tevékenysége a gazdaságunknak. Az előnevelés közepén tartunk, úgy látom, elfogadható eredményeket érünk el. Egy a lényeg: minőségi halat igyekszünk előállítani, s talán ennek is köszönhető, hogy a vevőkörünk megmaradt, sőt egy kicsit bővült is. Ennél rosszabb ne legyen.

Hajtun György

Nehéz brüsszeli tárgyalás

A júniusi, vidra fórumról szóló tudósításunkban azt írtuk, hogy „a halastó nem kizárólag halas objektum, s az EU mezőgazdasági földhasználata szerint a halastó termőföld művelési ág.” Ez a megállapítás téves, mivel nem az EU, hanem a magyar szabályozás fogalmaz így. De éppen ez a meghatározás az, amely jó kiinduló alapot adott a Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnökkel folytatott beszélgetéshez. Az ügyvezető elnök június 7-én Brüsszelben járt azzal az FVM delegációval, amely a halgazdaságok agrárkörnyezet-gazdálkodási programjának pénzügyi forrásairól tárgyal a brüsszeli bürokratákkal.

Az ügyvezető elnök a kiigazításhoz hozzátette: az unióban nincs művelési ág jogi meghatározás, ezt a magyar jogrendszer használja. A vidra fórumon is azért hangzott el ez a mondat, mert a halastó, mint mezőgazdasági földhasználat művelési ágként szerepel a föld-nyilvántartásban. Erre is visszavezethetően, a magyar halászságnak jogos az a kérése, követelése, hogy az Európai Unió Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapjából – amelynek keretében a különböző mezőgazdasági földhasználatok számára engednek kifizetéseket – az extenzív halas tavi célprogramot ebből finanszírozzák.

Miután a magyar kormány is egyetértett a halászság kérésével, Brüsszelnek már egyértelműen olyan terveket nyújtottak be, amely szerint az akc program az EMVA-ból finanszírozható. Ez azért fontos szempont, mert ha az Európai Halászati Alapból kellene az akc programot kifizetni, akkor ténylegesen nem jutna pénz az ágazat fejlesztésére, beruházásaira, ugyanis az akc program kimerítené az EHA 1-1,5 milliárd forintot keretét. Brüsszélből a közelmúltban érkezett egy levél, amelyben *Marian Fischer Boel* asszony arra kérte *Gróf József* földművelésügyi minisztert, hogy üljön le tárgyalni erről a finanszírozási kérdéssel. Ez történt meg június 7-én, amelyen *Orosz Sándor* is jelen volt.

A jelenlegi helyzet nem ugyanaz, mint két évvel ezelőtt, szögezte le előljáróban az ügyvezető. Nincs eleve elrendelt megoldás. Az egy történelmi helyzet, hogy Magyarországon a tógazdaságok körében a rendszer-változás utáni évektől kezdődően létezett egy földalapú támogatás. Amikor ezt a támogatást megvonták a '90-es évek közepén, akkor fogalmaztak úgy, közeledvén az EU-hoz, hogy a halászat nem mezőgazdaság. A TEAOR számok tekintetében ez igaz, de az agrárgazdaság egészét illetően nem. Különösen nem igaz a mai agrárgazdálkodási rendszerben, hiszen az ágazat a földművelésügyi tárcához tartozik.

Ekkor a halászok vettek egy nagy levegőt, tudomásul vették, hogy nekik nem jár a területalapú támogatás. Am a halas tavi gazdálkodókat olyan környezet- és természetvédelmi előírások betartására kötelezték,

amiért egy fillér támogatás sem járt. Ekkor a szövetség azért kezdett lobbizni, hogy ezt a környezet- és természetvédelmi tevékenységet kompenzálja az állam, mivel valójában igen sokba kerül a gazdaságoknak ez a kötelezettség. Amikor megjelent a Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program, amelyben a halászság véleménye is helyet kapott, így a tógazdaságok is bekapcsolódhattak a programba. A területalapú támogatást kiváltotta az extenzív halas tavi célprogram.

A csatlakozási tárgyalásokon már kifejezetten környezetvédelmi programként szerepelt a NAKP, így mindenki természetesen vette, hogy a környezetvédelmi, általános mezőgazdasági pénzügyi alapokból fizetik a programot, így 2004. szeptember 1-től – mintegy 6-7-szerrel nagyobb – agrár-környezet gazdálkodási támogatást kapnak a halas tavi gazdálkodók közül azok, akik vállalták a programban előírtak teljesítését. A halászat fejlesztésére a HOPE állt rendelkezésre. Ez után, amikor már tagjai vagyunk az Európai Uniónak, közvetlen részesei is voltunk az EU új, 2007-2013 közötti időszak költségvetési reformjáról lefolytatott tárgyalásoknak. A 2007-től kezdődő új költségvetési ciklusra már megjelent néhány újdonság, hiszen az agrártámogatás rendszere átalakult, s megjelent az Európai Halászati Alap. S itt volt az a lélektani pont, amikor el kellett dönteni: maradjon-e minden a régi konstrukció szerint, vagy az akc-t érintő támogatást tegyü-e az EHA-ba? A magyar kormány az előbbi választotta. Hogy miért, erről nincs információnk, mondta az ügyvezető.

A problémák kialakulása erre a döntésre vezethető vissza, ugyanis az EU-tól remélt sok-sok pénzügyi támogatásról néhányan úgy gondolkodtak, hogy az nem is olyan sok, s mit keresnek a halasok az akc programban, amelyet az EMVA pénzügyi alapból fizetnek? A szíréhangok szerint az EHA-ból kellene finanszírozni a halasok akc programját is, ehhez viszont az EHA-t legalább a kétszeresére kellene emelni, különben nem jut a halászat fejlesztésére egy fillér sem. Egy éve folyik ez a huzavona, és mára sikerült azt elérni, hogy a magyar kormány határozott álláspontja, hogy a halgaz-

daságok az EMVA-ból kapják az akc program pénzügyi támogatásait.

S itt kap fontos hangsúlyt az a magyar szabályozás, amely szerint a halastó mezőgazdasági földterület. Az EU ugyanis csak a mezőgazdasági földhasználatoknak ad támogatást az EMVA-ból, így az akc programra is, amelyet az Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv is tartalmaz. Úgy tűnt, hogy Brüsszel is elfogadta a magyar kormány álláspontját, s amikor nyugvópontra jutott az ügy, akkor ismét megszólaltak néhányan: miért is kellene a halászoknak fizetni az EMVA-ból?

Az ember azt gondolná, hogy a brüsszeli bürokraták elkötelezettek a természet- és környezetvédelmi ügyek iránt, ám a jogszabályokban továbbra is egy elavult szemlélet jelenik meg. Mintha olthatatlan ellentét volna a természet és a gazdálkodás között, és ezért azt mondják: ha a természet érdekében korlátozás van, akkor a korlátozás miatti kiesések kompenzálása az, ami a jogcím szerint a „mennyi?” kérdésre megadja a választ. Erre a halászoknak az volt a javaslata, hogy azt az időszakot és annak a produktumát vessük össze a maival, amikor még a halászat semmiféle természetvédelmi megfontolást nem vett figyelembe a gazdálkodása során. Kicsés ugyanis a természetvédelmi vállalkozások teljesítéséből adódik. Az ügyvezető nem érti, hogy miért nem ezt a filozófiát fogadta el az agrártárca, de ezen már kár keseregni. Az azonban tény, hogy a tárca tárgyalói maguk gondolják megválasztani, hogy ki a szövetség. Halászati szakembereket kérnek fel ilyen-olyan munka, kimutatás stb. elvégzésére, s miután e szakembereknek nyilvánvalóan van valamilyen kapcsolata a Haltermossal, ők úgy gondolják, hogy az illető már a szövetséget képviseli. Ebből adódott az a helyzet, hogy bizonyos halász szakemberek, akiknek közül van a szövetséghez, más logikájú kárszámítást munkáltak ki.

E logika szerint, vannak az akc programban benn- és kinn lévő halas tavak, és a két közötti gazdálkodási különbségeket mutatták ki. A június 7-ei brüsszeli tárgyaláson is ezt a gondolkodást képviselte a magyar delegáció. A tárgyalás elején egy jól sikerült filmben bemutatta a magyar oldal azokat az értékeket, amelyeket a halászat a támogatott programban előállított, felmutatott. A brüsszeliek figyelmét ez a film a legkevésbé sem keltette fel, ami jelezte, hogy az akc program célja abszolút hidegen hagyja őket. Csak a jog és a szabályozás vezérli a gondolkodásukat. A tárgyaláson a brüsszeli bürokráciából az agrárosok, a halászati képviselők és a környezetvédők voltak jelen. Az

(Folytatás a 4. oldalon)

Nehéz brüsszeli tárgyalás

(Folytatás az 3. oldalról)

agrárosok kifejezetten ellenségesen léptek fel, a halászok támogatóan segítőkészek voltak, míg a környezetvédők leginkább hallgattak. Ugyanakkor elég nehéz a magyar oldalról számadatokkal érvelni az akgy program vállalásait illetően, már csak azért is, mert kiderült, hogy 2004-ben a magyar tárgyalófél a kétszer annyi támogatást is ugyanazzal a számadattal indokolta, mint a fele akkorát. A tárgyalás során a magyar vélemények sem egybehangzón fogalmazód-

tak meg, így nem volt könnyű eredményesen tárgyalni.

Eredményről egyelőre nincs szó, tette hozzá Orosz Sándor. A szövetség a korábban Brüsszelbe kiküldött hivatalos anyagokból összeállított egy egységes szemléletet tükröző dokumentumot, amelyet az agrártárca kiküldött Brüsszelbe. A kormány álláspontja egyébként nem változott a tekintetben, hogy továbbra is, vagyis 2009-től az EMVA-ból fizetik az akgy programot.

De hogy mi lesz?

H. Gy.

A BH Zrt. privatizálható lesz

A Balatoni Halászati Zrt. az ősszel módosítandó halászati törvény szerint akár száz százalékban is privatizálható lesz – mondta *Suchman Tamás* a Balaton Fejlesztési Tanács (BFT) elnöke, országgyűlési képviselő (MSZP) június 21-én Tihanyban, a busa halfaj balatoni szerepéről rendezett kétnapos tudományos konferencia megnyitóján. Az államnak ugyanakkor az a célja, hogy erre ne egyetlen ütemben kerüljön sor – tette hozzá a BFT elnöke, megjegyezve: az államnak ugyanis a „gazdasági érdek miatt bizonyos szerepeket vállalnia kell a tó halászati gazdálkodásában”.

„Csak olyan privatizációs megoldást lehet elképzelni, amely szavatolja a Balaton élővilágának szakszerű kezelését” – jelentette ki *Suchman Tamás*. Szerinte a halászati törvény módosítását követően „újra le kell ülni a balatoni önkormányzatokkal a halászati cég tulajdonlását illetően”. Álláspontja szerint nem kell mindegyik önkormányzatnak tulajdonrészhez jutnia, de amelyik akar részvenyt, annak biztosítani kell. Közlése szerint a jelenleg 100 százalékban állami tulajdonú cég kezelői joga 67 százalékban a környezetvédelmi tárcánál, 33 százalékban pedig a BFT-nél van. *Suchman Tamás* kitért arra is, hogy a Balaton vize kitűnő – szinte iható minőségű –, fürdésre kiválóan alkalmas, noha a fürdési lehetőség önmagában már nem elég turistacsalogatónak. Rámutatott: a nyugati turisták visszacsábítására – az elmúlt években ugyanis jelentősen csökkent a számuk a Balatonnál –, színvonalas programokra és igényes küllemű településekre van szükség. A BFT elnöke Balatonfüred reformkori városrészének rekonstrukcióját, megszépülését példaértékűnek nevezte. *Suchman Tamás* utalt arra is, hogy az úgynevezett „balatoni zászloshajó fejlesztési programra” az elkövet-

kező hét évben 200 milliárd forint uniós és állami támogatás jut. Ismertetése szerint a Balatonon meghatározó jelentőségű az infrastruktúra, a vendéglátó és szálláshelyek, valamint a települések fejlesztése és szelvétele.

Wojnarovich Elek nyugalmazott halbiológus professzor a konferencián elmondta: a Kínában őshonos busából 1973 és 1983 között 1,5 milliónyi ivadékot helyeztek ki a Balatonba. A tudós szerint a hal telepítésétől a tó vízével foglalkozó mérnokok és egyes hidrobiológusok azt várták, hogy a busák az „algafogyasztással” csökkentsék a eutrofizálódás (algásodás) folyamatát. Ez téves elvárás volt – jelentette ki a professzor. Szerinte a busák már 15-50 kilogrammos súlyt értek el a tóban, s egyes felmérések szerint akár 10 ezer tonnányi is lehet a Balatonban, miközben az éves fogás 500-800 tonnára tehető.

Specziár András, az MTA Balatoni Limnológiai Kutatóintézetének munkatársa elmondta: 1942. előtt a Balatonban 44 halfaj volt (ebből 40 őshonos), az 1995-2007. közötti vizsgálatok szerint ma 31 halfaj él a tóban, s közülük 23 az őshonos. A kutató rámutatott arra, hogy az 1970-es évek elejétől vált nagyon intenzív a az angolna és a busa telepítése, ám e halfajok esetében a halászati hatékonyság nagyon gyenge, így az állományaik rendkívül felszaporodtak és lekötötték a jobban halászható, horgászható őshonos halfajok elől a táplálékot és az életteret. Meg kell akadályozni, hogy a Balatonban és általában a természetes vizeinkbe idegen halfajok kerülhessenek – vélekedett a tudományos kutató, rámutatva, hogy a haltermelési érdek már nem lehet hivatkozási alap ahhoz, hogy a magyarországi természetes vizekbe idegen halfajokat telepítsenek. (MTI)

Az ellenőrzés anomáliái

Az agrár-környezetgazdálkodási program ellenőrzése a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal részéről ma már természetesen folyamatos. Az ellenőrzési gyakorlatot nézve azonban az az érzés támad a tógazdának, hogy a program kiírásában szereplő előírások teljesítése nincs összhangban a hatósági tevékenységgel. *Dr. Orosz Sándor*, a Haltermozs ügyvezető elnöke úgy fogalmaz, hogy egész egyszerűen „átverték” a halászságot. Elég régtől folyik az a vita, hogy mely terület tartozik az akgy programba? Az MVH-val közösen értelmeztük, hogy nem a nyílt víz határvonala a halastó partja. Az MVH ellenőrök ennek ellenére olyan papírokat lobbogtatnak, hogy a programban csakis a nyílt vízfelület után jár a támogatás.

Az MVH illetékesei is pontosan tudják, hogy egyáltalán nem mindegy, hogy mikor mérik azt a bizonyos határt. A tógazdaság vízzel való feltöltési kötelezettsége áprilisban teljesül, s valójában csak ekkor telik meg teljesen a tó vízzel. Ezt követően a tógazdaságok úgy mond gazdálkodnak a – sok esetben igen drága – vízzel, vagyis az extenzív gazdálkodásnak megfelelően folyik a haltermelés. Az ellenőrök viszont – májusban, júniusban – megjelennek a tóparton GPS-szel, gumicsizmában, s az éppen aktuális vízpartot kezdik felmérni. A kérdésre, hogy miért, egy papírt mutatnak fel, amivel két dolog válik világossá. Az egyik: becsapták a halászsókat egy korábbi tárgyaláson, a másik: a mai magyar kiadott FVM rendelet ellentétben áll azzal, amit Brüsszelben annak idején a magyar dokumentumok alapján jóváhagyott. A magyar halászok viszont az FVM rendelet alapján élnek minden napjaikat.

Félreértés ne essék, a halászok nem az ellenőrzést kifogásolják. A magyar bürokratának az a dolga, hogy úgy biztosítsák a pénzt, hogy az szabályos is legyen. Azokat a technikákat kell közvetíteniük, amit ha a gazdálkodó betart, akkor az ellenőrzés során mindent rendben talál. Ezzel szemben azt tapasztalni, hogy az ellenőrzés arra irányul, hogy kit lehet „elkapni” és megbüntetni. Ezzel a – magyar adóhatósági – gondolkodással, filozófiával szakítani kell. Az ügyvezető elnök hangsúlyozza, hogy egyetlen akkreditált szervezettől nem várják el, hogy csáljon a gazdák érdekében. Az viszont elvárható, hogy hozza olyan információkat helyzetbe az érintetteket, hogy a gazdálkodók lehessenek szabályosak.

h-n

A hal és a pusztai ételek fesztiválja

A tiszafüredi polgármester hivatal immár hatodik alkalommal rendezte meg a Tisza-tavi Hal és Pusztai Ételek Fesztiválját. A június 9-ei rendezvény helyszíne ezúttal a város szabad strandjához közeli Fortuna kemping volt, ahol több mint harminc csapat 54 féle ételt – köztük hat halételt – kóstoltatott a Rácz Lajos mester-szakács által vezetett zsűrivel. Pintér Erika, Tiszafüred polgármester asszonya az idén nem állt a bogrács mögé, de így sem akadt egy perc szabadideje sem. Járt a főzősátrakat, beszélgetett a régi-új ismerősökkel, megkóstolta az ételeket, s arra is szakított időt, hogy lapunk kérdéseire válaszoljon.

Tiszafüredet a Tisza-tó fővárosának is nevezik. Nem véletlenül, hiszen a tó és környéke a város és a kistérség idegenforgalmának egyik központja. A Tisza-parti települések gyakran szembesülnek azzal, hogy más térséggel – így Budapesttel, a Duna-kanyarral vagy éppen a Balatonnal – kell(ene) versenyezniük. A polgármester szerint egyelőre ez nem megy, még akkor sem, ha a Tisza-tó is kiemelt turisztikai régió. Jelentős beruházásokra, fejlesztésekre van még szükség ahhoz, hogy komoly vetélytársá alakuljon a kistérség. A Tisza-tó olyan kincs – annak ellenére, hogy még sokan nem ismerik – amely mindenkit elvarázsol, ha a vonzáskörzetébe kerül. Pintér Erika azt a kijelentést is megkockáztatja, hogy olyan élményt szerez az odalátogatóknak, amit máshol nem talál. Az a természeti együttes, amit a Tisza és a Tisza-tó alkot, s amely egy folyó és egy tó varázslatos világa, máshol biztosan nem lelhető fel. S emellett, hogy a tó 127 négyzetkilométernyi területe védett is, nem egybefüggő vízterület: igen sok lagúna, csatorna található benne, s páratlan állat- és növényvilág nyújt felejthetetlen látványt. Nem véletlen, hogy a Magyar Turizmus Zrt. úgy döntött, hogy – ha 2007 a természetjárás éve – a Tisza-tónak meghatározó szerepe van a magyar turizmusbán, természetjárásban.

A visszatérő látogatók azonban elismerik, hogy Tiszafüred az elmúlt négy évben jelentős fejlődésen ment keresztül. A pol-

gármester a 2006-os választásokon nagy fölényrel tarthatta meg a városvezetői székét, így az előző ciklusban elindított programokat folytathatja, befejezheti, s természetesen új elképzelések is bekerülhetnek a városfejlesztési koncepcióba. A legnagyobb gond ma is a munkahely hiánya. Az előző évek előkészítő munkájának köszönhetően elkészült a városfejlesztési stratégiai program, amelyben tíz olyan területet jelöltek meg, amelyben mindenképpen szeretnének előbbre lépni. A legfontosabb feladatok között elsőként szerepel az üdülőterület fejlesztése, mivel ez a munkaerő piaci problémákra is adhat enyhítést. Ha itt olyan szolgáltatások indulnak meg egy szállodaépítésnek köszönhetően, amely új munkahelyeket teremt, az a füredieknek is jó megoldás. Az ipari tevékenység sajnálatos módon visszaszorult, s a jövőben sem számítanak nagy ipari központok, vállalat-

A Kovács család Karcagról

Ősz Szabó Imre vezetésével érkezett Zentáról a vajdasági csapat. A művelődési ház vezetője büszkén mondja, hogy eddig minden alkalommal jelen voltak a versenyen, már csak azért is, mert Csányi Sándorral, a szolnoki Gasztro Fesztivál elnökével közösen találták ki, hogy legyen egy pusztai ételek versenye is. A magyar hagyományok szerint június elején vágják le az „anyaszénát”, s ha jó volt a termés, a fiatal menyecskék, asszonyok kimentek a pusztára, és a jó termés örömeire különböző pusztai ételeket készítettek. Ma egy kicsit elszabadult a pokol, már ami az ételeket illeti, hiszen kevés az olyan valódi pusztai étel, mint a slambuc, a pástortarhonya, a birkapörkölt.

A zentaiak az idén negyvenen érkeztek, marha-, birka-, kakaspörkölt készült a bográcsukban, s „gyártották” a különböző tésztákat, gombócokat. Ezek az ételek már a délszláv jegyeket is magukon viselik, de hoztak turo- és sajtmékeket, pálinkákat is kóstolónak. Egyébként odahaza is rendeznek főzőversenyeket, a Kárpát-medencei trakta például az idén a 47. lesz a sorban.

kozások megjelenésére. A második fejlesztési terület a városközpont rehabilitációja, amely azért ipari tevékenységet is vonz. De mind a tíz prioritásnak az az elsődleges célja, hogy új munkahelyeket teremtsen a város lakói számára. Egy polgármesteri hivatal nem képes megoldani a munkanélküliség problémáit, ám arra van ereje, eszköze ahhoz, hogy lehetőséget biztosítson a vállalkozások elindításához, a foglalkoztatás bővítéséhez.

Nem feledkeztek meg a két perifériás területükről, Örményről és Kócsújfaluról sem, hangsúlyozta Pintér Erika. Kócsújfalu is jobb sorsra érdemes, biztos abban a képviselő tesztet, hogy a falusi turizmusnak itt nagy jövője van. Ezt jó példák is igazolják: a társadalmi

(Folytatás a 4. oldalon)

Néhány haltermék bruttó fogyasztói ára (Ft/kg) 25. hét

Megnevezés		Fogyasztói piacok						Kereskedelmi láncok		
		Fővám téri csarnok	Lehel téri csarnok	Kecskemét	Pécs	Székesfehérvár	Győr	(árfelmérés időpontja: június 20.)		
								Auchan	Tesco	Cora
Élő ponty		790	n.a.	800	839	820	770	769	859	769
Friss pontyszelet		1200	n.a.	1400	1359	1350	1350	1699	1459	1499
bőrös afrikai harcsa filé		1800*	n.a.	-	-	-	1740	1499	2099	1299
busa törzs		650	n.a.	700	-	850	620	629	625	599
busa szelet		650	n.a.	750	-	850	660	1199	725	789
lazac filé		3200	n.a.	-	-	-	3120	4399	2999	3590

* nyüzött; n.a. = nincs adat

A hal és a pusztai ételek fesztiválja

(Folytatás az 5. oldalról)

múzeum fejlesztését pályázati pénzekből szeretnék megoldani. Örmény tipikus horgászfalu, ahol valódi horgásparadicsom hozható létre. Mindezek mellett számos egyéb, oktatási, egészségügyi fejlesztés is szerepel a célok között. Az anyagi forrás mértéke azonban gátat szab az elképzeléseknek. A polgármester úgy fogalmaz, hogy elsősorban a maguk erejében bíznak, s addig nyújtózkodnak, ameddig a takaró ér. A hivatal azon fáradozik, hogy olyan likviditási helyzetet teremtsen a városban, hogy a pénz ne legyen akadálya a pályázaton való indulásnak. Több képviselő dolgozik azon, hogy a város pénzügyi forrásai bővüljenek. Tiszafüred több mint 10 milliárd forintos vagyon fölött rendelkezik, s a polgármester asszony büszke arra, hogy ez a vagyon az elmúlt években csak gyarapodott, pedig a forgalomképes vagyon értéke is megközelíti a 2 milliárd forintot. Ugyanakkor a költségvetésnek nagy a forráshiánya, hiszen az évi 5 milliárd forintos városi költségvetés 700 millió forint adóssághatárát görgette maga előtt. Ez azt jelenti, hogy a jelenlegi intézményrendszer működtetése során minden esztendőben egyre nő a forráshiány, ami azt is előre vetíti, hogy a körbetartozás veszélye fenyeget. Márpedig a helyi vállalkozókat nem szívesen hozná csőd közeli helyzetbe a hivatal, ezért kidolgoztak olyan pénzügyi technikákat, amellyel csökkentik a forráshiányt. Az is feladat ebben a folyamatban, hogy az intézményrendszert átalakítsák.

A kistérségi összefogás ebben a régióban is létkérdés. Bármennyire is sok pénzt várhatnak az Európai Uniótól, sok az eszkimó és kevés a foka. Lefordítva ez annyit jelent, hogy ha a tiszafüredi kistérség 13 települése pályázik, akkor előnyösebb a pályázati pozíciójuk. Hat településsel összefogva dolgoztak ki egy termál mikro-régiós projektet, amely kiemelt pályázatként az első szűrőn már sikeresen átmegy. Ennek köszönhetően hat településen indulhat meg az a beruházás, amely a termálvíz energiát kellően hasznosítja. A jövő tehát biztató...

Ami a versenyt illeti, ez sokkal több, mint amit a rendezvény címe takar. Több száz évre visszatekint az a hagyomány, amely a közös evés-ivás lehetőségét kínálta egy-egy kisebb-nagyobb közösség számára. Pintér Erika szerint kiváló kapcsolatépítési lehetőség is kínálkozik, miközben valódi közösség formálódik a kistérségben is. A fesztiválon Abádszalók mellett a tiszafürediek csapata főzött, majd Tiszanána, Kunhegyes és még sorolhatnánk, ki mindenki hozta el a titkos receptjét. A Vajdaságból minden évben egy busznyi csapat érkezik, és valódi különlegességekkel lepik meg a nagyközönséget és a zsűrit.

h. gy.

Tőrekonstrukció a kámoni arborétumban

Egy nagyszabású rekonstrukciós program első lépéseként a közelmúltban átadták a szombathelyi kámoni arborétum megújított tőrendszerét. „Az arborétum fejlesztési tervét a Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács is a kiemelt projektek közé sorolta” – emlékeztetett a tőrekonstrukciós beruházást átadva Szabó Gábor, a város alpolgármestere.

Az elképzelések szerint uniós pályázati pénzek felhasználásával a következő években csaknem egymilliárd forintot fordítanak az arborétum fejlesztésére, ennek során a park növényvilágát is felfrissíténi, illetve egy új multifunkcionális fogadóépület is megépülhetne, ami tovább növelhetné a terület turisztikai vonzerejét. Szabó Gábor hangsúlyozta, hogy a szombathelyiek számára fontos ügy az arborétum rendbetétele, hiszen a több mint hat hektáros területet a helyiek a „nyugalom szigetének” tartják. Szavai szerint szinte minden szombathelyi családban őriznek olyan fotókat, amelyek az arborétumban készültek, a házassulandó fiatal párok szívesen készítenek képeket ebben a romantikus környezetben, ezért sokan érzelmileg is erősen kötődnek a helyhez.

zeten, ezért sokan érzelmileg is erősen kötődnek a helyhez.

Nagy Imre, a Vas Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatóságának vezetője elmondta: az utóbbi években jelentős összegeket fordítottak a közparkra, támogatták az Erdészeti Tudományos Intézet növényrekonstrukciós munkáit, 2005-2006-ban megújult az arborétum területén lévő dendrológiai múzeum, felújították a sétautakat, a padokat, s egy, az uniós szabványoknak megfelelő játszótér is megépült.

Légvégtül a 2006-os év végén, mintegy a nemzeti forrásos közjóléti beruházások hatyúdalként 17 millió forint értékben a 0,6 hektár vízfelületű, négy tó rekonstrukciója történt meg. A rekonstrukció során a megszüntették a tavak eliszaposodását és új támfalakat építettek ki. Hozzátette: a régóta tervezett felújítás szolgálja a különleges mikroklíma megőrzését, amely feltétele a hazai fafajokon kívül számos japán, kínai, észak-amerikai, észak-afrikai növényfaj és változat megmaradásának, amelyek az arborétumban jelenleg láthatók.

Magyar-román környezetvédelmi bizottság Debrecenben

Románia felelősséggel kezeli a Tisza esetleges szennyezésével kapcsolatos félelmeket – jelentette ki Relu Fenechiu, a Román Képviselőház Közigazgatási, Területrendezési és Környezetvédelmi Bizottságának elnöke június 21-én, Debrecenben tartott sajtótájékoztatón. A magyar és a román parlament környezetvédelmi bizottságainak munkamegbeszélését követő tájékoztatón a román bizottsági elnök kifejtette: Verespatakon nem lehet megnyitni az új aranybányát csak, ha szigorúan betartanak minden környezetvédelmi előírást, s minden feltételt biztosítanak ahhoz, hogy ne következzen be ökológiai, természeti katasztrófa. Nehéz lesz megfelelni minden feltételnek, amit kiszabtak ebben az ügyben – fűzte hozzá a politikus.

Katona Kálmán, az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottságának elnöke hozzátette: ígéretet kaptak arra, hogy amíg a magyar fél meg nem győződik a bánya veszélytelenségéről, nem folytatják az engedélyezési eljárást. A két bizottság együttes ülésén – mint azt a bizottsági elnökök elmondták – áttekintette a vízgazdálkodással, a hulladéklera-

kással, a parlagfű elterjedésének, valamint a génmódosított növények termesztésének megakadályozásával kapcsolatos kérdéseket. A román bizottsági elnök – ismerve, hogy Magyarországra Németországból szállítottak hulladékot engedély nélkül – elmondta: Romániában az olaszok akartak lerakni ilyen módon hulladékot, amit éppen a bizottságok beavatkozása akadályozott meg, s ez náluk is szigorú szabályok meghozatalához vezetett.

Katona Kálmán tájékoztatása szerint a magyar és a román környezetvédelmi bizottság tagjai a Hortobágyon tájékoztódtak a természetvédelem feladatairól, majd a Tisza-tóhoz látogattak, ahol vízügyi szakemberek tájékoztatták őket a vízgazdálkodás és a környezetvédelem összefüggéseiről. Katona Kálmán szerint gyümölcsöző munkakapcsolat kezdetét jelenti a háromnapos magyarországi kihelyezett ülés, aminek viszonzásaként várhatóan szeptemberben Romániába látogat a magyar Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága. Ekkor a magyar képviselők ellátogatnak Verespatakra is – fűzte hozzá Katona Kálmán. (MTI)

Egy díj, s ami mögötte van

Szegeden, a Szent-Györgyi Albert nevét felvett Rotary Klubnak igen jó híre van. A Rotary olyan világszervezet, amelyben különböző foglalkozású emberek készek vállalni a humanitárius szolgálatot. A klub tagjai szakmai és magánéletükben magas etikai alapelveket követnek, s arra törekcszenek, hogy a világban, a szűkebb és a tágabb környezetükben minél inkább elterjedjen a megértés és a jó szándék. A klubba nem lehet csak úgy belépni: ki kell érdemelni a tagságot, amit csak meghívás révén kaphatunk meg.

Sztanó János, a Szegedfish Kft. ügyvezető igazgatója nyolc éve tagja a szegedi klubnak, s él a rotaristák elve szerint. Örült a klubtagságnak, és jó szívvel kapcsolódott a klub tevékenységéhez. Tette a dolgát, mint a többi – 53 – klubtag, így váratlanul érte, hogy a legutóbbi összejövetelen, a klub soros elnöke, *Lakatos Jenő*, a Főszer vezérigazgatója kiszólította. Sztanó Jánost igencsak meglepte, hogy a Rotary mozgalom egyik legnagyobb nemzetközi díját, a *Paul Harris Fellow* kitüntetést neki ítelték és adták át az idén.

A szegedi klub tulajdonképpen egy olyan baráti társaság, amely a mozgalom elveit kívánja Szegeden megvalósítani. A klub tagjai a város azon polgárai közül választódtak, akik megengedhetik maguknak, hogy a hátrányos helyzetű emberek, elsősorban a szegény gyermekek sorsán javítsanak, segítsenek. Orvosok, papok, vállalkozók, vezérigazgatók, cégtulajdonosok, ügyvédek érzik megtisztelőnek, hogy a szegedi klub tagjai lehetnek. Hetente egyszer találkoznak, s ezeken az összejöveteleken határozzák el, hogy mely cél megvalósításához gyűjtenek pénzt. És foglalkoznak olyan sorsfordító kérdésekkel is, amelyek a közvéleményt és a civil szférát foglalkoztatják. Annak idején például, hogy az 5-ös számú főút a mostani nyomvonalán készült el, az a Rotary klubnak is köszönhető. A budapesti klubokkal összefogva lobbiztak azért, hogy az 5-ös út Szegeden menjen keresztül.

A Rotary alapvetően egy karitatív, jótékonyági klub, amely részben a bevételeiből, részben a rendezvényeiből, részben pedig, a szponzoraitól gyűjt pénzt. Az utolsó fillérig a szegények, hátrányos helyzetű emberek sorsának, helyzetének javítására költik az összegyűlt pénzt, amely évente 15-20 millió forintot tesz ki a szegedi klubnál. Fordítanak például hátrányos helyzetű fiatalok továbbtanulási ösztöndíjára, évente szerveznek Kishomokon teljes ellátással egy hetes nyári gyermektábort olyan gyermekek számára, akiket a család nem képes anyagi okokból nyaraltatni. Fut az a program is, amelynek keretében az iskolák, közintézmények akadály-mentesítése történik meg (hogy értsük: tolokocsival is le-

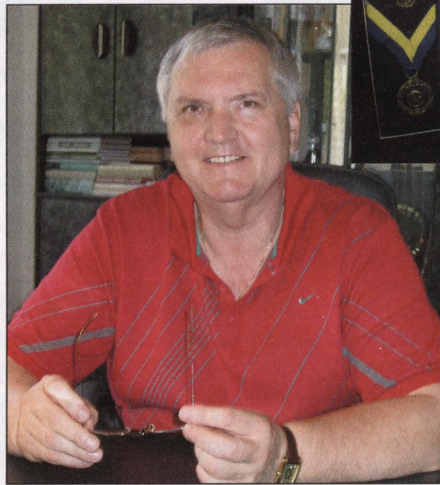
hessen közlekedni). Korábban a szegedi dóm akadály-mentesítését is a klub finanszírozta. De a szegedi gyermekklinika műszerezettségi színvonalának emeléséhez is rendszeresen hozzájárulnak 1-2 millió forinttal.

A Paul Harris Fellow-díjat azok a rotaristák kapják, akik kiemelkedő munkát végeznek hosszú távon. Sztanó János esetében a klub vezetése úgy ítélte meg, hogy a szervezé-

si feladatok elvégzésében meghatározó szerepet tölt be. Többek között a szegedi halfesztiválon való klub megjelenés az igazgatónak köszönhető, de említhetjük azt a példát is, hogy immár hetedik éve egyedül szervezi a gyermektáborokat. És természetesen a hallal összefüggő kérdéseket is neki kell megválaszolni. A hazai Rotary klubokban általában egy-két ember dicsekedhet ezzel a kitüntetéssel.

Ami a Szegedfish Kft. gazdálkodását illeti, az ügyvezető igazgató elmondta, hogy a korábbi évekhez hasonlóan rendben mennek a dolgok. A tavaszi kihelyezések időben megtörténtek, elegendő tenyészanyag állt rendelkezésükre minden korosztályú halból. Érdekltségként elhangzott, hogy a szegedi tükros ponty mellett pikkelyes pontytenyésztésbe is belefogtak, de ez iránt a hal iránt nincs igazi kereslet. A pontyszaporítás éppen ott jártunkkor zajlott, a busa, az amur és a harcsa szaporítása is folyt, miként az előnevelt halak szűrése. A szegedi tavaknál ez idáig a meleg nem okozott különösebb problémát, a halak jó étvágyal esznek, elegendő a víz, s a próbahalászatok azt mutatják, hogy a hal szépen fejlődik. Az étkezési halból folyamatos a kiszállítás, ami heti 8-10 tonna hal értékesítését jelenti. A gazdaság fejlesztése is folyamatosnak mondható, az idén befejezik azt a beruházást, amelynek nyomán a tisztítóból uniós normáknak megfelelő feldolgozó üzem épül. A beruházás mintegy 50 millió forintba kerül.

A halpiaci helyzete javult, állítja az ügyvezető. A piac inkább keresleti, ami annak köszönhető, hogy az import szinte teljesen megszűnt. Az export lehetőségek Románia uniós taggá válásával bővültek, s ez már érződik a tógazdaságoknál is, hiszen román vendéglátó-ipari egységek, kereskedők és horgásztavak is keresik a magyar pontyot.

A kitüntetett

Az első Rotary klub az Egyesült Államok Illinois államában, Chicagóban 102 éve, 1905. február 23-án jött létre. Megalapítója *Paul Percy Harris* ügyvéd volt, aki egy olyan szakmai klubot kívánt létrehozni, ahol felidézhetette azt a barátságos hangulatot, amelyet fiatal korában a kisvárosokban érzett. A Rotary név abból a korai gyakorlatból ered, hogy rotálták (nem egy helyen, hanem felváltva tartották) a találkozókat a tagok irodáiban. A Rotary szervezet 1921-re már hat kontinensen volt jelen, ezért 1922-ben felvette a Rotary International nevet.

A mozgalom célja mára kibővült: olyan kiváló üzlet- és szakembereket tömörít a szervezet, akik a szakmájukban magas etikai normákat állítanak, támogatják a nemzetek közötti jó viszonyt, s hisznek az emberbaráti segítség és a béke fontosságában. Mára 36 ezer klub 1,2 millió taggal működik több, mint 200 országban. Magyarországra 1925-ben jutott el a nemzetközi Rotary mozgalom gondolata: az első klub Budapesten, a második Debrecenben, míg a harmadik Szegeden alakult, mégpedig 1928-ban. A szegedi klub alapítója *Back Bernát* volt, de volt elnöke a klubnak *Szent-Györgyi Albert*, miként tagja *Móra Ferenc*.

h. gy.

A görög államfő Keszthelyen

Sólyom László köztársasági elnök meghívására áprilisban hazánkba érkezett Karolosz Papouliasz görög államfő. E látogatásnak kihatása lesz a görög-magyar halászati kapcsolatokra is. Nem véletlen, hogy a görög államfő személyes kérése volt, hogy a magyarországi programjába a Pannon Egyetem Georgikon karának meglátogatása is kerüljön bele. Itt, az egyetem vezetői mellett Dr. Bercsényi Miklós docens – hogy miért nem ismeretlenül, ez kiderül az alábbiakban – is fogadta a vendégeket.

Az előzményekhez hozzá tartozik, hogy Bercsényi Miklós, az állattudományi és állattenyésztési tanszék Akvakultúra munkacsoportjának vezetője egyike volt azoknak, akik a '80-as évek elején az Agroinvest által az Ioannina-tó partjára épített halkeltető beüzemelésében részt vettek. A tudományos kapcsolat mondhatni ettől datálódik, hiszen azóta is mindkét részről ápolják a szakmai barátságot. Kilenc éve viszont – amióta Bercsényi professzor Keszthelyen dolgozik – a Georgikon kar még szorosabb együttműködést fejt ki a Ioannina Egyetem hidrobiológia és az igoumenitzai főiskola halászati tanszékével.

A görög államfőnek van affinitása a halhoz, hiszen az Ioannina-tó mellett fekvő kis halász szigeten született, s ott is nőtt fel. Miután tudott az egyetemek kapcsolatairól, ő kérte, hogy szervezzenek részére egy tudományos, halas programot. Karolosz Papouliasz jól emlékszik még arra, hogy mit is jelentett a magyarok által épített halkeltető üzem az Ioannina-tavon. Azt, amit annak idején a Dinnyési Ivadékevelő Tőgazdaság, vagyis innen látták el a tavat megfelelő halivadékokkal. Bercsényi Miklós az elmúlt évtizedek-

ben többször is eleget tett a görög kollégák meghívásának, s az előadások megtartása mellett a kutatási tevékenységet is segítette.

Az államfői látogatáskor igyekeztek olyan halas programot kialakítani, amely a két ország halászati problémáiban közös gondot jelent, de ugyanakkor a helyi sajátosságokat is fellelhetik. Így esett a választás a Balaton és térsége halászati tevékenységének bemutatására, mivel mind a Balatonon, mind az Ioannina-tavon jelentősen megváltozott a hal gazdasági-társadalmi szerepe. Ma már nem az a cél, mint 30-40 éve, hogy hálóval fogják ki a zsákmányt, sokkal inkább a turizmus és a környezeti szempontok kerültek előtérbe a hal és a haltermelés kapcsán is. A vízminőség alakításánál is új szerepkört kapott a hal. A Balatonnál például, ha túlsúlyban van a busa és a ponty, a víz színe zöld. Ha ezek a halfajok visszaszorulnak, és több a ragadozó, akkor tisztul a víz. S ez igaz a görög tónál is, nem véletlen, hogy ebben a témakörben jó a két ország együttműködése.

A horgászturizmus fejlesztése ugyancsak közös kapcsolódási pont a két tó esetében. Ezért fontos a vízi életterek bemutatathatóvá

tétele. Keszthelyen, a hévízi melegvizű csatorna átfolyik a Georgikon területén, így kézenfekvő volt, hogy ide terveztek egy vízes élőhely bemutatót, a láp részbeni visszaállítással, elsősorban a hévízi és környékbeli látogatók számára. A docens szerint a Ioannina-tó szintén olyan helye a világnak, amely vonzza a látogatókat, tehát ide is jól jönne egy, a keszthelyihez hasonló élőhely bemutató kialakítása. Ennek kapcsán az a negyedszázados terv is megvalósulhat, amely a környező országok halászait célozta összehozni egy-egy kölcsönös látogatás megszervezésével, tudományos konferencia megtartásával. Első lépésként a Balatoni Halászati Zrt. és az Aranypony Rt. idén szeptemberben egy busszal küld ki halászokat, halász szakembereket tanulmányútra az Ioannina-tóhoz. Jövőre a magyarok fogadják a görög küldöttséget.

A kölcsönös látogatásoknak kulturális, turisztikai vonzereje is van, hangsúlyozta a docens. Amit a keszthelyiek felkínálnak a görög partnernek az nem más, mint a képzés lehetősége, másrészt olyan technológiák átadása, amelyet elsőként itt sikerült kifejleszteni. Ez például a csuka és a süllő tápos nevelés technológiája. A Pannon egyetem limnológiai tanszékén, Veszprémben olyan kutatók dolgoznak, akik nagyon is értik, hogyan kell egy tavat úgy kezelni, hogy a víz minősége hosszú távon jó maradjon. A Ioanninában működő egyetem hidrobiológiai tanszéke pedig, közös kutatási projektben való részvételt szorgalmaz a magyarokkal. Valószínű, hogy a keszthelyi tanszék által oktatott, és az idén még a horvát Adriára szervezett tengerbiológia kurzus gyakorlatát jövőre már Görögország ad helyet.

A busát mi magyarok vittük Görögországba. Érdekes módon, ott kedvelik ezt a halat, így a termelése és a feldolgozása is folyamatos. Igaz, nekik nincs annyi busájuk a tóban, mint nekünk a Balatonban. Másik érdekesség, hogy a tó környékén – igaz, ez északon húzódik meg, távolabb a tengertől – jobban kedvelik az édesvízi halakat, mint a tengerit. Ezért is kértek a magyaroktól nyurga ponty ivadékokat, amit természetesen el is szállítottak a részükre. A toktenyésztésben is működik egy közös projekt. A görögök itt, Magyarországon tanulták meg a vágó, a lénai tokot, s a vizát is tenyészteni. Szaporítani még csak a lénai tokot szaporítják, s kaptak a magyaroktól kecségét is. Előny a görögöknél, hogy a vágó tok tenyésztésénél édes vízben felnevelik egy kilós nagyságra a halat, amit aztán ketrecekben helyeznek ki a tengerre további gyarapodás érdekében. A tengerben pedig, jóval olcsóbb és hatékonyabb a halnevelés, mint az édesvízben.

H. Gy.

Karolosz Papouliasz államfő a látogatás során a Főnix Érdemrend elismerést adta át Dr. Bercsényi Miklós docensnek a magyar-görög kapcsolatok ápolásáért.

A professzor eredetileg biológusi diplomát szerzett az Eötvös Loránd Tudomány Egyetemen 1976-ban, de egy genetikai, fajtavajító program kapcsán igen gyorsan „átpártolt” a halasokhoz. Így került a TEHAG-hoz, ahol az egyetem és a gazdaság közös programjában dolgozott. Innen a HAKI-ba vezetett az útja, ahol tíz évet a pontygenetikának és más halfajoknak (lapátorru tok, csatorna harcsa) szentelt. Másfél éves amerikai munkából hazatérve megszervezte és vezette a génátültetést célzó ún. transzgenikus pontyprogramot, amelyben három egyetemi tanszék és két kutatóintézet vett részt. Németországban, pontosabban Bajorországban egy toktenyésztési program vezetésére kérték fel, amelynek köszönhetően a bajor intézményben egyedülálló tokfajta gyűjtemény jött létre. Európá-

ban talán itt folyik a legszínvonalasabb toknevelési munka, s már lárvakortól mesterségesen felnevelt száz kilós vizájuk is van.

A külföldi munka után idehaza a ploidia manipulációval kezdett foglalkozni, s az úgynevezett androgenézis „tapad” a kezéhez, ami igen jelentős kutatási eredménynek számított. A keszthelyi egyetemre kilenc éve került, mert akkor úgy gondolta, hogy ez a legjobb hely a halgenetika, a haltenyésztés, a hidrobiológia tanításához. Az élőhely bemutató építése, kialakítása ma már jó úton jár, hiszen az 1,2 milliárd forintot projektet a NYDRFÜ az ún. kiemelt projektek közé sorolta. Lesz itt oktató és bemutatótér, kísérleti tavacska egy kis laborral, így a tanidőben, vagyis télen is tudnak a diákok számára halászati kísérleteket végezni.

Feleség, két kislány és két unoka alkotja a szűkebb Bercsényi családot. Andrea, az idősebb lány tanít (itt van a két unoka, egy fiú és egy lány), Zsófia jogász.